

УНИВЕРСИТЕТСКИТЕ МУЗЕИ И КОЛЕКЦИИ. ОПИТЪТ НА СОФИЙСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

ИЛИАНА БОРИСОВА-КАЦАРОВА

В музейното пространство съществува една особена група музеи, които не са дискутирани досега в българската литература. Те имат много дълга история и много специално място в академичната и обществената сфера – университетските музеи.

Началото

Възникването на университетските музеи се отнася към края на XVI в., когато предмети и колекции са включени в университетските проучвания и обучение, въпреки че институционализирането им става през 1685 г., когато *Ashmolean Museum* към Университета в Оксфорд отваря постоянна експозиция за публика. Музейната общност приема *Ashmolean* за първия музей в модерен смисъл. Затова може да се каже, че университетските музеи са по-стари от не-университетските и университетските колекции са дори по-стари от университетските музеи. Въпреки погрешното впечатление, че колекциите са статични и непроменяеми, те са динамични, разрастващи се и непрекъснато променящи се. И никоя колекция не е по-динамична от университетската, тъй като университетът по дефиниция е институция, непрекъснато стремяща се към водещи иновации и творчество (De Clercq, Lourenço 2003: 4).

Видове

Университетските музеи и колекции могат да бъдат определени според начина, по

който се използват като учебни и изследователски, въпреки че границата между преподаване (обучение) и изследване в университета невинаги е ясно очертана. Преподавателите обучават и изследват и е трудно да се каже къде свършва едната дейност и къде започва другата. Същото важи и за използването на колекциите – дълга е традицията на движение на предмети от изследователска към учебна колекция, и обратното. Предмети са събирани, разменяни, дарявани и използвани по много различни начини както в аудиториите, така и в лабораториите (De Clercq, Lourenço 2003: 5).

Няма спор, че обучение посредством използване и демонстриране на „истински неща“ е по-добро от просто илюстриране на същите. Предмети са събирани в учебните колекции, защото те могат да улеснят учебния процес. Учебните колекции могат да съдържат както оригинални образци, така и модели (макети, копия), особено в случаи, в които разглежданият предмет е твърде голям или твърде малък (както често е в химията, физиката, астрономията и др.), или когато конкретният предмет вече не съществува или е труднодостъпен (например паметници на античното изкуство, археологията или палеонтологията). Затова предметите в учебните колекции могат да бъдат много разнообразни – както оригинални предмети и образци, така и опростени модели, копия, репродукции, реплики и макети.

Първите потвърдени сведения за използване на колекции (освен книгите) за цели на обучението са от средата на XVI в. (De Clercq, Lourenço 2003: 4). Установено е, че колекции са използвани в Музейона в Александрия, създаден през 290 г. пр.Хр. Преди да бъдат основани университетите, растения са били отглеждани за медицински цели в манастирите, монашеските обители и арабските школи. Първите ботанически градини са създадени след средата на XVI в. в университетите в Падуа и Пиза (1590) (Alexander 1986: 99–100). Тези градини представляват първата потвърдена употреба на предмети, вкл. „фосили“, за учебни цели. Скоро след това са последвани от Лайденския *Ambulacrum* през 1599 г. Също в полето на медицината, почти едновременно, са създадени „анатомични зали“ през 1594 г. в университета в Падуа в Италия и Лайден в Холандия. Скоро в тези учебни музеи започват да се показват анатомични образци, восъчни модели, зоологически материали, вкаменелости и любопитни неща.

Изследователските колекции имат своя исторически връх на значимост от средата на XVIII до средата на XX в., но колекции за изследователски цели са се създавали поне от XVI в. Събирани са природни образци и произведения на античното изкуство както за да бъдат изследвани, така и за да бъдат използвани в образователния процес. Изучаването на тези предмети, заедно с разработките на видни учени от това време, развитието на консервационните техники, както и големите изследователски експедиции дават голям тласък на изследователските колекции. По-късно, в средата на XIX в., археологическите разкопки на селища започват да осигуряват растящи количества керамика, метални и каменни артефакти за изучаване. Антропологията също се развива през XIX в. и, както и археологията, заимства изследователски методи от природната история. През XIX в. специализацията и развитието на

нови сфери от природната история и медицината предизвикват мултиплициране на изследователски колекции в сфери като офталмология, дерматология и кристалография.

В изследователските колекции винаги се включват предмети поради техния информативен потенциал. Типичният процес за формиране на изследователска колекция би започнал с научно изследване. След като даденият предмет е задоволил научния интерес, най-често се подготвя публикация. Любопитството е удовлетворено и изследователят се насочва към следващия научен въпрос, за който често са нужни нови предмети, увеличаващи съществуващата колекция или слагащи началото на нова (De Clercq, Lourenço 2003: 5).

Ако приемем разделението на университетските музеи и колекции на учебни и изследователски, можем да кажем, че учебната колекция е по-скоро илюстративна, докато изследователската е информативна. Но както беше изтъкнато, това разделение често е условно и тези качества могат успешно да се съчетават.

Освен че притежават изключително дълга история, университетските музеи и колекции са изключително многобройни. В базата данни, която Международният комитет за университетски музеи и колекции (UMAC) към Международния съвет за музеи (ICOM) изгражда, са регистрирани повече от 6000 университетски колекции, разпределени в близо 2500 музея от 58 държави от целия свят (<http://icom.museum/international/umac.html>).

Те заемат достойно място между останалите музеи и дори, както някои автори изтъкват, имат редица предимства: специализирани колекции, създадени за обучение и изследователска работа; поддържащи специализирани библиотеки и архиви; достъп до интердисциплинарни изследвания; възможност за *hands-on experience*; достъп до финансови средства за

образование и изследвания; висок обществен статус посредством асоциация с академичната институция и др. (McDonald 2003: 25).

Софийски университет
“Св. Климент Охридски“

В България учебни и изследователски колекции се създават от края на XIX в. Софийският университет, макар и основан по-късно от много европейски университети, също има своите колекции и музеи. Някои от тях са създадени почти едновременно със самия Университет. Изследователски колекции възникват и към институти на Българската академия на науките. Царските природонаучни институти също са служили освен за изследователски и за образователни цели. Една от задачите им е била „да събират природонаучни материали из всички краища на България и да съставят от тях природонаучни сбирки, които да послужат както за научни изследвания, така и за педагогически цели“. Черноморската биологическа станция в гр. Варна, основана през 1905 г. като част от Царските природонаучни институти, от 1913 г. преминава под ведомството на Софийския университет (Берон 2004: 54). Когато през 1945 г. Софийското кметство предявява претенции към Царската ботаническа градина, Регентството отказва с аргумента, че „Ботаническата градина не е само развъдник на цветя, а преди всичко научна лаборатория на професорите и студентите от Софийския университет“ (Кьосева 2004: 25 с лит.). Впоследствие Царските природонаучни институти преминават към ведомството на Българската академия на науките. Сбирки се създават в помощ на учебния процес и в Аграрно-лесовъдния факултет през 40-те години на XX в. По-късно е взето решение тези сбирки да бъдат обединени и да прераснат в „постоянен земеделски музей“. Така се поставя началото на Националния земеделски музей (Михайлова 2004: 179). Любопитен факт е, че в индивидуалната про-

грама за образованието на младия княз Борис присъства и „запознаването му с университетските сбирки“ (Величкова 2004: 259).

Университетска ботаническа
градина, София

Университетската ботаническа градина е разположена в центъра на София в непосредствена близост до паметника на Васил Левски. Тя е създадена през 1892 г. от първия български професор по ботаника д-р Стефан Георгиев. На откриването е засаден дъб, в чиито корени цар Фердинанд заравя златна монета. Гостите на Ботаническата градина могат да видят красиви тропически видове, многообразни колекции от кактуси, впечатляващи орхидеи, папрати и бромелии, както и на богати колекции от божури, клематиси и луковични цветя, множество дървесни и храстови видове.

Тук се отглеждат и две метасеквои. Те са открити като вид и пренесени в България от акад. Николай Стоянов. Древното гинко е представител на растителността от палеозойската ера. В родината си Китай то се отглежда като свещено дърво. В момента градината разполага с около 1500 растителни вида. Отворена е за посетители целогодишно. Тя е подходяща среда за провеждане на зелени училища, учебни практики, упражнения на студенти, лекционни курсове и беседи. В нея се организират сватбени тържества и представителни градински партита. Университетската ботаническа градина разполага и с ботанически пазар, където се предлагат разнообразни цветя за дома (<http://forum.unisofia.bg/ubg/sofia.html>).

Университетска ботаническа
градина, гр. Балчик

Университетската Ботаническа градина в Балчик е създадена през 1955 г. в съседство с лятната резиденция на бившата румънска кралица Мария. На нейното изграждане и опазване са се посветили учени със световна

известност, сред които и акад. Даки Йорданов. Днес тя е разположена на площ от около 65 дка и се гордее с втората по големина в Европа колекция от едрогабаритни кактуси. Интересната история в съчетание с великолепната ландшафтна архитектура прави това място уникално като дух и обстановка.

Университетската ботаническа градина в Балчик е определена за спасителен център за конфискувани на границата растителни видове по силата на Вашингтонската конвенция по международна търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора (CITES). Тя е редовен член на Световния съвет на ботаническите градини (BGCI) и носител на орден „Св. св. Кирил и Методий II степен“ за принос в науката и образованието.

Ботаническата градина в Балчик е също и единствената у нас, която изгражда и развива специални алеи за хора с двигателни и зрителни затруднения. Там незрящите могат да се запознаят с растенията посредством специални табели, написани с Брайлово писмо и да добият пълноценни впечатления от градината.

Колекцията от растителни видове, донесени от цял свят, е разположена на площ от 16 акра. Общият брой на растителните видове, отглеждани в градината, надхвърля 2500 броя. Те принадлежат към 85 семейства и 800 рода и разкриват невероятно разнообразие от видове и форми. Колекцията от палми включва 33 вида, някои от които на повече от 50 години.

Част от растителното разнообразие са и екзотичните растения: бонбонено дърво, моливно дърво, метасеквоя. Сред най-красивите растения в градината са водните лилии, магнолиите, както и великолепно аранжираната колекция от едногодишни растения (<http://forum.uni-sofia.bg/ubg/balchik.html>).

УНИВЕРСИТЕТСКА БОТАНИЧЕСКА ГРАДИНА,
ГР. ВАРНА

Ботаническа градина във Варна е създа-

дена през 1977 г. на територията на съществуващ разсадник, а от 11 май 2002 г. е отворена за посещение и е обявена официално за първия в страната и на Балканите екопарк с обща площ 90 акра. Паркът предлага богато разнообразие от екзотични дървета и храсти – повече от 250 вида от четири континента, както следва: Европа – 123, Азия – 87, Северна Америка – 40 ви и Африка – 1.

В оранжерии се отглеждат повече от 600 екзотични растителни вида. Броят им ежесечно се увеличава, тъй като градината участва със своите колекции в международен обмен на семена, познат повече като Семенна банка, което дава възможност за комуникация и обмен на ценни видове с ботанически градини от повече от 20 държави по света.

В Розовата градина (Розариум) се отглеждат 32 вида хибридни рози. Варненската ботаническа градина се грижи и за 6 коня. Всички посетители могат не само да им се порадват, но и да ги поядят, след като преминат през предварителната подготовка, провеждана от специално подготвени висококвалифицирани жокеи.

Всяко лято ботаническата градина е домакин на ежегодните републикански първенства по конен спорт за купата на Софийския университет, както и на градинските тържества и кушии по повод Тодоровден.

В Университетската ботаническа градина Екопарк – Варна се провеждат летни стажове и учебни практики на студенти, както и зелени училища за учениците. Висококвалифицирани специалисти по ботаника изнасят научни и опознавателни лекции и беседи. Екопарк – Варна е партньор по Европейския проект за образование в ботаническите градини, чиято основна цел е да се положат основите на ползотворно сътрудничество между средните училища и ботаническите градини и по такъв начин да се формира у учениците съвременно отношение към екологичния баланс в приро-

дата, както и да се задоволи техният естествен интерес към растителните видове чрез модерно обучение сред самите растения.

Екопарк – Варна извършва дейности, свързани с опазването и поддържането на съществуващото биологично разнообразие в съответствие със статута на първия у нас и на Балканите екопарк; интродукция на нови екзотични видове и въвеждане на местни растителни видове с оглед на опазването им в подходящи за тях хабитати; образование в областта на естествените науки и околната среда; организиране на зелени училища; провеждане на научни и познавателни беседи; практически упражнения на студенти от Биологическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, както и на ученици и студенти от други учебни заведения, изучаващи предмети, свързани с биология, ботаника, декоративна дендрология, цветарство и др. (<http://forum.uni-sofia.bg/ubg/varna.html>).

Със Заповед № РД-198/05.03.2004 г. Екопарк Университетска ботаническа градина – Варна е обявен за защитена територия с цел опазване на местообитания на защитени, редки и уязвими растителни и животински видове и предоставяне възможност за научни изследвания, образователна дейност и екологичен мониторинг.

Установено е, че на територията на Университетската ботаническа градина – Варна съществуват археологически останки, които предстои да бъдат обявени и регистрирани като археологически паметник. Това ще наложи промяна в статута и наименованието на съществуващата защитена територия. На мястото може да се развие уникален университетски музеен комплекс, съчетаващ археологическо и природно наследство *in situ* и на открито. Катедра „Археология“ в СУ предложи проект за създаване и развитие на „Университетски археологически парк и ботаническа градина –

Варна“. Този комплекс ще бъде предназначен да служи на целите на образованието в сферата на археологията, биологията, музеологията и др. посредством различни студентски практики; да представя пред обществото нови знания; да служи за отдых и туризъм.

Пред „Университетски археологически парк и ботаническа градина – Варна“ има много възможности за развитие: геофизично и археологическо проучване, експониране на разкритите археологически структури *in situ* и на открито, изработване на различни информационни табели, експониране на движими находки в подходящи експозиционни помещения, оформяне на комплекс от постройки (архитектурни конструкции, съобразени със статута на защитената територия) за целите на проучването и музеефицирането (работни и експозиционни площи), разработване на съвместни проекти с Биологическия факултет в областта на опазването на природното и археологическо наследство в парка, учебните практики, експонирането и др.

В парка могат да се обучават студенти по археология, консервация и реставрация, музеология, от Биологическия факултет и др. Комплексът дава възможности за разнообразни студентски практики – разкопки, документация, обработка на археологически материали с цел експониране и публикация, консервация и реставрация, музейни експозиции – временни (изложби) и постоянни, на място или пътуващи, практики на специалности от Биологическия факултет, научни конференции и др.

В зависимост от възможностите и желанието на Университета за достъп на външни посетители могат да се развият редица образователни и занимателни програми, съобразени с интересите на различни групи публика, според възрастта, интересите, образованието и пр.

Този проект е докладван на Ректорски съвет на СУ, Протокол № 6/15.01.2008 г.

Музей по палеонтология и исторична геология при Софийския университет „Св. Климент Охридски“

Началото на Музея по палеонтология и исторична геология при Университета е поставено с оформянето на катедрената учебна сбирка по палеонтология. Създадена е в началото на миналия век от първия български геолог проф. Георги Златарски. Днес в нейния фонд влизат хиляди експонати от България и чужбина. Успоредно с тематичните колекции на различни автори, тук се съхраняват геоложки карти на отделни области от страната и близките и покрайнини. Първите от тях били закупени от чужбина, за да могат студентите по естествена история да се запознаят с част от организмите, населявали някога нашата планета. Първите български палеонтоложки колекции произхождат също от началото на миналия век. Това са находки от редица широко разпространени вкаменелости в България. Те били събрани от преподаватели и студенти на Софийския университет по време на техните практики, екскурзии и тематична теренна работа. По-късно, през 30-те и 40-те години, редица млади геолози, преминаващи през докторантурата си, оставят в музея нови вкаменелости и литоложки образци. Така Музеят по палеонтология освен с прякото си предназначение да подпомага учебния процес, става и място, където специалисти и любители от страната и чужбина могат да видят постиженията на българската палеонтология.

Освен това са събрани фотографии и скални образци от профили на редица геоложки системи, разкриващи се в страната. Все пак това, което е изложено в този музей е една малка част от фосилното богатство на България.

Музеят по палеонтология и исторична геология е подреден почти в сегашния си вид през 1965 г., непосредствено преди откриването на конгреса на Карпато-балканската ге-

оложка асоциация. При оформянето се цели посетителите да добият представа за огромното фосилно богатство на България, както и за фащиалното разнообразие на геоложките системи, които се разкриват на територията ни. Освен това с излагането на геоложки карти, създадени от редица наши и чужди геолози, се представят в исторически аспект възгледи и тези за геоложкия строеж на страната.

В организирането и подредбата на музея вземат участие десетки специалисти от Университета и Геологическия институт на БАН (<http://bulgarianpaleoworld.com/content/view/19/41/lang,bg/>).

Музей по палеонтология,
гр. Елена

Музеят по палеонтология е създаден по идея и под научното ръководство на акад. проф. д.г.н. Тодор Николов – doctor honoris causa на Университета в град Тулуза, Франция.

В музея са представени материали от колекциите на акад. проф. д.г.н. Тодор Николов, ст.н.с. Стойчо Бресковски и ст.н.с. Кристалина Стойкова. Част от материалите от находищата в Еленско са събрани от студенти от „Катедра Геология и палеонтология“ към Софийския университет „Св. Климент Охридски“ по време на тяхната лятна учебна практика по палеонтология провеждана до университетската база в град Елена.

Музеят е подреден в поп-Николовата къща – една от най-забележителните постройки в Елена. Строена е през първата половина на XIX в. – между 1810–1820 г. В първите години след Освобождението в нея е била настанена градската техническа служба, затова е наричана още „Старото инженерство“.

След пълната ѝ реставрация поп-Николовата къща е предоставена на Университета и се използва от Геолого-географският факултет като научна и учебна база, а в приземния етаж е разположен Музеят по палеонтология.

Теми в експозицията са: Клас охлови, Клас миди, Клас корали, Албски етаж, Аптски етаж, Баремски етаж, Хотривски етаж, Валанжински етаж, Бериаски етаж (<http://paleo-elena.hit>).

Музей по минералогия, петрография и полезни изкопаеми

Музеят по минералогия, петрография и полезни изкопаеми към Софийския университет е най-старият музей с геоложки профил в България. През 1891–1982 г. към първото Висше училище се открива отдел по естествена история, в който започват да се четат лекции по геология. През 1892 г. основа на сегашния музей става сбирка от 460 броя скали и минерали от България, дарена от учениците на Първа мъжка гимназия в София. В периода 1894–1896 г. за музея са откупени няколко сбирки от скали и минерали – близо 3000 образеца. През следващите години се закупуват образци от Финландия, Германия, Франция, Швейцария, Австрия, Мадагаскар. През 1914 г. се поставя началото на единствената в България метеоритна колекция. И до днес в музея постъпват образци, дарени от геолози и минералози, преподаватели в Университета, както и от студенти. В музея се пазят работни материали на много изследователи. В архива са запазени стари описи, ръкописи, оригинални етикети. През 2007 г. започва обновяване на музейната експозиция. Структурата на експозицията включва следните раздели: „Систематика“, „Петрография“, „Полезни изкопаеми“, „Кристалогграфия“. Нови раздели са „Регионални колекции“, „Индивиди и агрегати“, „Бележити геолози в България“.

Във фонда на музея се съхраняват повече от 17 000 музейни единици и продължава да се обогатява ежегодно (Нейкова 2008: 36–37).

Музей за история на Софийския университет „Св. Климент Охридски“

Една от значимите инициативи по вре-

ме на честванията на 110-годишния юбилей на най-старото и престижно българско Висше училище – днешният Софийски университет, е откриването на постоянна музейна експозиция. В резултат на дългогодишните усилия на академичната общност отколешната идея за създаване на музей на първия национален образователен и духовен център става реалност.

Той има за цел да съхранява историческата памет за създателите, дарителите, преподавателите и възпитаниците на Софийския университет, които са неразделна част от историята на българската държава и народ.

Основният музеен фонд съдържа веществени, документални, художествени и фотоматериали, събирани последователно от 1984 г. Експозиционната площ е около 100 кв. м и обхваща пространството на музейното преддверие и четири преградени странични помещения. Експозицията се допълва сполучливо от двете малки музейни сбирки по археология и етнология, които заемат част от площта на други две самостоятелни помещения.

Основният художествен детайл във вида на капител с арка по стените на всички музейни помещения символизира идеята за обрза на университета като храм на науката. Централното музейно преддверие с надписи от двете страни „Университетът“ въвежда посетителя в духа и атмосферата на Алма матер. Миналото и настоящето на Софийския университет са разкрити в четири тематично обособени раздела със съответните названия: *Корените*, *Началото*, *Възходът* и *Съвременността*, на всеки от които е отделено самостоятелно помещение (<http://www.uni-sofia.bg/history-art/museum/index.html>). В две отделни зали бяха представени специалностите „Етнология“ и „Археология“.

Както се вижда, Софийският университет има богато наследство и опит в създаването и функционирането на университетски музеи и колекции. Те са основани от отделни

факултети и катедри и се развиват под тяхно ръководство. Възникнали са едновременно като изследователски и учебни колекции. До момента не съществува единна организация на университетското музейно дело. Това е една от насоките за бъдеща работа в тази област. Предстои да се популяризират сбирките не само сред академичните среди, но и сред обществото. Ботаническите градини, палеонтологическите музеи и Музеят за история на Софийския университет имат свои сайтове, което ги прави много по-достъпни и популярни в сравнение с отминалите години. Работи се и върху сайт на Музея по минералогия, петрология и полезни изкопаеми. Нужно е фондовете на тези музеи да се обработят и регистрират според съществуващите нормативни актове и да се приведат в известност.

Ролята и важноста на университетските музеи и колекции е оценена от Международния съвет за музеи (ICOM) и през 2001 г. е създаден Международен комитет за университетски музеи и колекции (UMAC). Важно следствие от това е, че университетските музеи и колекции, с тяхната повече от 400-годишна история, са признати за достоен партньор в глобалната музейна общност. На второ място, този комитет трасира пътя към по-широкото разбиране за причините, поради които споменатите музеи следва да бъдат третиранни, типологически и исторически, като група със собствена идентичност на съвременната музейна сцена.

UMAC има за цел да изясни схващането за научното наследство и да открие най-подходящите начини за неговото увеличаване.

UMAC е форум за всички, които работят във или са във връзка с академични музеи, галерии и колекции (вкл. хербарии и ботанически градини). UMAC е свързан с ролята на колекциите във висшите образователни институции и обществото, на което служат. Той снабдява членовете си с форум, от който да

установят възможностите за сътрудничество, отнасящи се до ресурсите на колекциите, да споделят знание и опит и да увеличат достъпа до колекциите.

UMAC може да помогне за:

– Изясняването на ролята, нуждата и взаимовръзките на университетските колекции и музеи с университетите и обществото.

– За опазването на академичното и културно наследство.

– Популяризирането на университетските музеи и колекции сред държавните администрации и техните агенции, научните институти, целия музеен сектор, професиите, бизнеса и населението като цяло.

– Осигуряването на съвет и ръководство за онези колекции, които възникват, които са изолирани, рушат се или по някакъв начин са в нужда.

– Международното и регионалното сътрудничество, партньорство и изследвания и да инициира обмен на ценности, изложби, стандарти, практики и друга информация.

– Окуражаване персонала на университетските колекции да участват в музеолошко обучение, наставничество и развитие в кариерата (<http://icom.museum/international/umac.html>).

Акцент в бъдещата работа на музеите в Софийския университет би трябвало да бъде установяването на контакти с международните музейни организации, членство в UMAC, регистриране на колекциите в съществуващите бази данни. По този начин нашите университетски музеи ще заемат полагащото им се достойно място в глобалното музейно пространство.

БЛАГОДАРНОСТ

Изказвам своята признателност към доц. д-р Стефка Ангелова, благодарение на която насочих научните си интереси към сферата на музеологията.

ЛИТЕРАТУРА

- Берон, П.* 2004. Ролята на царското семейство за създаване и развитие на природонаучните институти. – Във: Царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки. Състав. ст.н.с. д-р Цв. Къосева. С., 54–63.
- Величкова, Ц.* 2004. Документи за образованието на цар Борис III в Научния архив на Българската академия на науките. – Във: Царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки. Състав. ст.н.с. д-р Цв. Къосева. С., 252–260.
- Къосева, Ц.* 2004. Монархическото наследство в България. – Във: Царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки. Състав. ст.н.с. д-р Цв. Къосева. С., 9–53.
- Михайлова, З.* 2004. Царската колекция в Националния земеделски музей. – Във: Царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки. Състав. ст.н.с. д-р Цв. Къосева. С., 179–183.
- Нейкова, Е.* 2008. Музей по минералогия, петрография и полезни изкопаеми. ГГФ, СУ „Св. Климент Охридски – минало и настояще. – Във: 60 години специалност Геология. Юбил. сб. С., 36–37.
- Alexander, E.* 1986. Museums in motion. An introduction to the History and Functions of Museums. Nashville.
- De Clercq, S. M. Lorenço.* 2003. A Globe is just another Tool – Understanding the Role of Objects in University Collections – ICOM Study Series UMAC, 4–6.
- MacDonald, S.* 2003. Desperately Seeking Sustainability: University Museums in Meaningful Relationships – ICOM Study Series UMAC, 25–27.
- <http://icom.museum/international/umac.html>
<http://forum.unisofia.bg/ubg/sofia.html>
<http://forum.uni-sofia.bg/ubg/balchik.html>
<http://forum.uni-sofia.bg/ubg/varna.html>
<http://bulgarianpaleoworld.com/content/view/19/41/lang,bg/>
<http://www.uni-sofia.bg/history-art/museum/index.html>

UNIVERSITY MUSEUMS AND COLLECTIONS. THE EXPERIENCE OF SOFIA UNIVERSITY “SV. KLIMENT OHRIDSKI”

ILIANA BORISSOVA-KATSAROVA

(Summary)

This article concerns the University Museums and collections as a special kind of museums with their own history and role in the society. It represents in brief the Museums of Sofia University and traces the way for their future development. The International Committee of ICOM for University Museums and

Collections (UMAC) is mentioned with its essential role for understanding and development of academic heritage. It is pointed that international connections of Bulgarian University Museums will help for their popularization and future progress.